Auca de Joanot Martorell (1405?-1465)

Cavaller empedreït i escriptor modern i ardit

1. Els Martorell de Gandia
tots esclaten d'alegria.

2. Perquè els neix un infantó,
ple de força i de braó.

3. Concretament, a València
segons diu avui la ciència.

4. Ja que n'eren residents
des de l'any 1400.

5. Eren gent de bona casa,
bon arnès i bona espasa,

6. Que maldaven per ser més,
com esqueia als cavallers.

7. Per cunyat tindrà Ausiàs,
que era l'astre del parnàs.

8. Aviat, de jovenot
cerca brega en Joanot.

9. I fa com son germà gran,
que per nom té Galceran:

10. És amant de la baralla
i escriu "lletres de batalla".

11. Contra en Pere, contra en Pau
i en Joan de Montpalau.

12. A aquest tal per poc no el mata,
per l'honor de Damiata,

13. ja que el repta a tota ultrança
i d'escriure-li no es cansa.

14. Fins i tot des d'Anglaterra
li declararà guerra,

15. on tenia per amic
un bon rei que es deia Enric.

16. D'aquell món, bregós i heroic
tenim «Guillem de Varoic».

17. A la cort de Portugal
es movia igual, igual.

18. Per això a l'infant Ferran
dedicat és el Tirant.

19. I també a les corts de França
i de Nàpols ell s'atansa.

20. Torna a casa i un cop més
té brega de cavallers

21. amb un tal Jaume Ripoll,
que s'exalta com un foll,

22. quan li diu en Martorell:
"Estàs fet un passarell."

23. A finals dels anys quaranta
Gonzalvo d'Híjar espanta.

24. Però el senyor de Montalbà
amb ell no es vol enfrontar.

25. No té un duro en Joanot
i fins fa de lladregot.

26. A Xiva, a uns mercaders
castellans roba els calés.

27. Mes al cap d'un dia o dos
el tanquen al calabós.

28. Dels cinquanta no gran cosa
sabem d'ell. Potser reposa?

29. ¿Reposar quan cau el món
en mans de Mehmet segon?

30. Deu ser a Nàpols a alçar l'ànim
de l'Alfons, el rei Magnànim.

31. D'on va venir cap aquí
quan aquest es va morir.

32. Amb el Príncep de Viana,
fill de la cort catalana.

33. L'any mil quatre-cents seixanta
al cap es tira la manta

34. ...i comença a fer el «Tirant»,
que és l'obra més important

35. ...de novel·la en català,
que encara ara fa parlar.

36. Per la seva versemblança
i els herois que entren en dansa,

37. que la fan real i humana,
com Agnès i Ricomana,

38. Diafebus, Carmesina
(una noia guapa i fina).

39. I molts més que no diré
perquè ja no tinc paper

40. És una història d'amor
i de guerra, i bon humor,

41. ...on el personatges grossos
són tots ells de carn i ossos.

42. Que descriu un món que mor,
un món que l'autor duu al cor.

43. D'ella deia el gran Cervantes
"No és una obra com n'hi ha tantes!

44. Aquí l'heroi mor al llit
i això mai s'havia escrit!"

45. I encara s'ha dit més cosa
com allò de Vargas Llosa:

46. "És la novel·la total".
És per tant fenomenal.

47. Del segle, el seixanta-cinc,
sense un ral, sense ni cinc,

48. Martorell morí a València.
No deixava descendència.

Joan Vilamala,

La paret de les auques - http://www.auques.cat - Jordi Fons, Joan Vilamala